

SLOVANSKE LITERATURE NA MOSKOVSKI UNIVERZI: IZKUŠNJE PREDAVANJA IN RAZISKOVANJA

Zanimanje za slavistiko, predvsem za raziskovanje književnosti južnih in zahodnih Slovanov, se je v Rusiji pojavilo v prvi polovici 19. stoletja in je bilo pogojeno z vrsto zgodovinskih in socialnih dogajanj, na primer z zunanjepolitičnimi spopadi s Turčijo in habsburško monarhijo, narodno-osvobodilnimi gibanji Slovanov ter z njimi povezanimi reakcijami javnosti idr. Pomembno vlogo pri ustanovitvi slavistike na Moskovski univerzi je skupaj z razvojem ruske univerzitetne znanosti odigrala tudi utrditev kulturnih vezi med slovanskimi narodi. Začetki segajo v leto 1811, ko je bila na Moskovski univerzi ustanovljena katedra za slovansko jezikoslovje. Danes študentje slavistike kot dopolnitev k študiju katerega od slovanskih jezikov študirajo tudi zgodovino literature naroda, katerega jezik se učijo.

Rusija, Moskovska univerza, slavistika, študij slovanskih literatur

Interest in Slavic Studies, particularly research into the literature of southern and western Slavs, appeared in Russia in the first half of the 19th century and was conditional on a range of historical and social factors, such as foreign policy conflicts with Turkey and the Habsburg monarchy, and Slav national liberation movements and the public reactions to them. An important role in the establishment of Slavic Studies at Moscow University was played by both the development of Russian university study and the strengthening of cultural ties between Slavic nations. The origins date back to 1811, when a chair of Slavic languages was established. Today, students of Slavic Studies at Moscow University, alongside whichever Slavic language they study, also learn about the history of the literature in that language.

Russia, Moscow University, Slavic Studies, study of Slavic literature

Jeziki in literature južnih in zahodnih Slovanov, zgodovina slovanskih narodov in njihova kultura v raznovrstnih oblikah so predmet univerzitetnega študija in raziskovanj v Rusiji postali v prvi polovici 19. stoletja. Vodilno vlogo pri tem ima Moskovska univerza. Vzpostavitev študija slovanskih jezikov, zgodovine in literatur drugih Slovanov je bila logična posledica družbenega in znanstvenega zanimanja za slovanski svet, ki se je v Rusiji pojavilo v začetku 19. stoletja. To zanimanje se je razvilo predvsem iz naklonjenosti ruske družbe do narodno-osvobodilnih gibanj nesvobodnih slovanskih narodov in tudi iz usmeritve ruske zunanje politike. Ruska monarhija je bila namreč nasprotnica Turčije in habsburške monarhije, ki sta vladali nekaterim slovanskim narodom. Velik pomen je imela tudi zavest o vlogi

staroslovanskega (cerkvenoslovanskega) jezika in literature v zgodovini ruskega knjižnega jezika in ruske literature. Leta 1804 je bilo na Moskovski univerzi ustanovljeno Društvo za rusko zgodovino in starorusko kulturo (Общество истории и древностей российских), ki je ocenjevalo prispevek slovanske kulturne in zgodovinske dediščine k ruski zgodovini in literaturi. Istega leta je postal Mihail Kačenovski (1775–1842), ki je bil eden izmed prvih popularizatorjev slovanskih kultur v Rusiji, glavni urednik revije *Vestnik Evrope* (Вестник Европы). Veliko vlogo pri ustanovitvi slavistike je skupaj z razvojem ruske univerzitetne znanosti odigral tudi razvoj kulturnih stikov med slovanskimi narodi. Pokazala se je potreba po ustanavljanju znanstvenih in pedagoških ustanov za sistematično preučevanje drugih slovanskih jezikov in literatur, kulture slovanskih narodov in njihove zgodovine ter potreba po usposabljanju strokovnjakov. Kot prvi poskus sledenja tem potrebam lahko štejemo ustanovitev katedre za slovansko jezikoslovje na Moskovski univerzi leta 1811, kar »je pomenilo odprtje delovnega mesta profesorja za cerkveno slovanščino« (Filologičeskij fakultet, 2000: 183). To mesto je zasedel Matvej Gavrilov (1759–1829). Kmalu je študij »prajezika« nadomestilo zanimanje za žive jezike, zgodovino in etnologijo Slovanov. Katedra za zgodovino in literaturo v slovanskih jezikih, ki je bila tedaj preimenovana v katedro za slovansko filologijo, je bila ustanovljena s *Splošnim statutom cesarskih ruskih univerz*, ki ga je car Nikolaj I. podpisal 26. julija 1835 (Ševirev 1998: 487). Prva profesorja te katedre sta postala Kačenovski in Osip Bodjanski (1808–1877). Med slavistične predmete so tiste čase po zapisih sodeč sodile dialektologija, zemljepis, politična zgodovina, zgodovina lepih umetnosti in zgodovina literatur (Jagič 1910: 315). Slovanske literature so bile torej kot pomemben rezultat duhovnega življenja in etnokulturne skupnosti slovanskih narodov predmet predavanj od samega začetka študija slavistike naprej. Kačenovski, ki je bil na Moskovski univerzi profesor, v raznih obdobjih pa tudi dekan filološkega oddelka, rektor, urednik revije *Vestnik Evrope* in ki je imel vpliv pri predstavnikih oblasti, je veliko prispeval h krepitvi slavistike med univerzitetnimi predmeti na Moskovski univerzi ter k organiziranju študija ne samo slovanskih jezikov, temveč tudi slovanskih literatur. Kot poroča sodobni raziskovalec Grigorij Venediktov (1983: 97), je bil na predavanjih slovanskih literatur glavni poudarek »skoraj praviloma na poljski in češki književnosti«. Kačenovski je veliko prispeval k oblikovanju strokovnjakov tudi tako, da je mlade diplomante pošiljal v tujino, kjer so lahko študirali žive slovanske jezike. Z njegovo pomočjo je na znanstveno izpopolnjevanje prvi odšel poklicni slavist z Moskvske univerze Josip Bodjanski. Leta 1837 je tako zagovarjal magistrsko nalogo *O narodnoj poeziji slovanskih plemen*, v kateri je opisal splošne značilnosti slovanskega ljudskega pesništva in specifično folkloro posameznih slovanskih »plemen«. Mladi raziskovalec je menil, da je pesem glavna zvrst ljudskega slovstva, saj je »ustvarjalni izraz naroda« (Bodjanski 1837: 27). Pri definiranju narodne specifikke slovanskih ljudskih del je avtor poudaril lirizem čeških in moravskih pesmi, idiličnost slovaških, junaštvo in epičnost srbskih ter dramatičnost ukrajinskih. Bil je prepričan,

da lahko resnična umetnostna vrednost nastane samo na ljudskih tleh: »Ljubezen do lastnega izročila je pravi ključ do prebujenja, je izvor življenja.« (Bodjanski 1837: 7). Med svojim petletnim bivanjem v tujini, povečini na Češkem pa tudi na Slovaškem, Poljskem, Hrvaškem in v Srbiji, se je Bodjanski učil živih slovanskih jezikov, študiral je literaturo, vzpostavil osebne stike z vodilnimi slovanskimi raziskovalci (P. J. Šafarikom, V. Hanko, J. Kollarjem, J. Kopitarjem, V. Karadžićem, L. Gajem, S. Vrazom in drugimi), preučeval zbirke starih slovanskih rokopisov, kupoval knjige v slovanskih jezikih za univerzitetno knjižnico. Tako je postal univerzitetni strokovnjak na katedri, ki je po njegovih besedah »zajemala življenje Slovanov z vseh strani, in sicer jezik v njegovem zgodovinskem razvoju in v ljudskih narečjih, literaturo, zgodovino, arheologijo in celo pravo« (Kočubinski 1887–1888: 511). V *Povzetku za katedro zgodovine in literature v slovanskih jezikih na Moskovski univerzi* iz leta 1848 je Bodjanski zapisal: »V skladu z imenom katedre se je študij razdelil v tri usmeritve – izročilo, literaturo in jezike. Slednji so ključ k prvima dvema in morajo biti na začetku, prvo dvoje pa se opira nanje. Zaradi tega se študij slovanskih jezikov začne eno leto prej.« (Aleksaškina 1973: 41.) Predaval je češki, srbski in poljski jezik, primerjalno slovnico slovanskih jezikov, na posameznih predavanjih je govoril tudi o zgodovini češke, srbske in poljske literature. Velik pomen so imele tudi njegove znanstveno-uredniške dejavnosti – po njegovi zaslugi so bili izdani stari rokopisi in prevodi Šafarikovih del.

Naslednik Bodjanskega na katedri zgodovine in literature v slovanskih jezikih, ki je bila v skladu z univerzitetnim statutom leta 1863 preimenovana v katedro za slovansko filologijo (s takimi predmeti, kot so slovanski jeziki, zgodovina slovanskih kultur, slovansko izročilo), je postal Aleksandr Duverna (1838–1886). Opirajoč se na sistem predavanj slovanskih jezikov, literature in zgodovine, ki ga je vzpostavil Bodjanski, je Duverna med leti 1869 in 1886 vodil tečaj Slovanski jeziki in njihove literature. V okviru tega študija je predaval srbski, češki, poljski jezik in literaturo. Na začetku študija je profesor ponavadi razlagal zgodovino enega izmed slovanskih narodov in opisoval temeljne podatke o njegovem jeziku, nadaljeval pa je s seminarskim delom, kjer so študentje brali in komentirali besedila (starejša, ljudska, umetnostna). Študij je bil kompleksen, saj so se študentje hkrati seznanjali z jezikom in njegovim porekom, zgodovino naroda in njegovo literaturo. Pridobljeno znanje je bilo raznovrstno, vendar pa bolj ali manj fragmentarno.

Po smrti Duvernuaja je katedro vodil Peterburžan R. F. Brandt (1853–1920), nadarjeni jezikoslovec, avtor *Slovnčnih opisov (Грамматических заметок, 1886)*. Ni predaval samo slovanskih jezikov in primerjalne slovnice, ampak je tudi izdajal učbenike za študente. Brandt se je ukvarjal tudi z literaturo, na njegovih predavanjih iz tečaja Pregled slovanskih literatur. Kratka zgodovina bolgarske, srbske, slovenske in češke literature se je govorilo o literaturi južnih Slovanov in Čehov od začetka slovanske pismenosti. Govoril je o Cirilu in Metodu, bolgarski literaturi narodnega preporoda, o stari in novi srbski literaturi. V slovenski književnosti je Brandt posebej poudarjal ustvarjanje F. Prešerna, katerega pesmi je bral v lastnem

prevodu. V češki literaturi je bil poudarek na poeziji K. H. Mahe. O širini njegovih literarnozgodovinskih interesov pričajo njegova dela o ustvarjanju J. Kollarja, P. Slavejkova in A. Mickiewicza.

Kljub naporom moskovskih profesorjev so bile slovanske literature v okviru študija slovanske filologije predstavljene dokaj razdrobljeno in neuravnoteženo. Prostor in obseg tečajev v univerzitetnem ciklu nista bila opredeljena, sam pojem »literatura« so razumeli zelo različno. Enotnega koncepta literarnega procesa ni bilo niti za posamezne narode niti za Slovane kot celoto.

Eden prvih poskusov izboljšanja študija slovanskih literatur so postala dela slavista Viktorja Grigoroviča (1815–1876). Ta je v štiridesetih letih 19. stoletja v *Znanstvenih zapisih Kazanske univerze* objavil *Kratek pregled slovanskih literatur* (1841) in *Poskus predavanja slovanske literature v njenih glavnih obdobjih* (1843), kasneje pa še *Pregled slovanskih literatur* (1880). V uvodu je avtor najavil lastni koncept pouka za slaviste: »V prvem letniku smo spoznali slovanske narode z jezikovne strani ... V drugem letniku je bil cilj specialni študij cerkvene slovanščine. V tretjem letniku smo našli kraje, kjer Slovani živijo. Sedaj, v četrtem letniku, se bomo seznanili z literaturo Slovanov in s tem prišli do konca naše stroke.« (Grigorovič 1880: 3–4.) Očitno je bil za Grigoroviča študij slovanskih literatur končna stopnja šolanja, ki oblikuje celotni pogled na slavistiko in posamezne metodologije raziskovanja Slovanov. V istem delu sta bili oblikovani dve možni načeli predstavitve gradiva v učbenikih zgodovine slovanskih literatur: »Naš predmet je možno spoznavati ali po posameznih narodih ali glede na celoten razvoj literature slovanskih narodov. V zadnjem primeru lahko študiramo literaturo po obdobjih in stoletjih; če govorimo o narodih, pa lahko govorimo o literaturi južnih Slovanov (Bolgarov, Srbov, Horutanov) in o literaturi zahodnih Slovanov (Čehov, Poljakov, Lužičanov).« (Grigorovič 1843: 4.) Pri tem zemljepisne meje ustrezne regije niso bile stalne, v predavanja so se vključevala tudi dejstva iz zgodovine in literature vzhodnih Slovanov. V vsakem obdobju so slovanske literature preučevali glede na regijo (južno oz. zahodno). V okviru regije so literaturo preučevali glede na žanr. Periodizacijo zgodovine slovanskih literatur je opredeljeval avtorjev filozofski koncept, zasnovan na ideji pozitivnega krščanskega vpliva na kulturo Slovanov. Grigorovič je menil, da Slovani do pokristjanjenja niso bili sposobni vplivati na svet ter so bili samo marionete zgodovinskih usod: »Krščanstvo je bilo za Slovane pravo očiščenje, duhovna vzgoja, šola, ki so jo morali končati, da bi postali dejavni v svetovni zgodovini.« (Grigorovič 1843: 5.)

Grigorovičeva dela, ki prikazujejo specifično pojmovanje slovanskega sveta in analog slavistike v njegovem času, kažejo veliko naklonjenost do Slovanov, prizadevanje, da se postavijo na isto raven z drugimi Evropejci, pa tudi obžalovanje zaradi prepočasnega razvoja slovanskih narodov v preteklosti. »Slovanski rod je prav tako star kot germanski, vendar je zgodovina Slovanov v svetu premalo znana.« Šele sredi 19. stoletja se je po znanstvenikovem mnenju pokazalo zgodovinsko poslanstvo Slovanov, njihova izvornost in samostojnost.

Pomembno vlogo v razvoju univerzitetne slavistične literarne zgodovine v Rusiji so nadalje imele raziskave Vladimira Spasoviča in Aleksandra Pipina z naslovom *Pregled zgodovine slovanskih literatur* (1865) in *Zgodovina slovanskih literatur* (1879–1881), katerih cilj je bila kompleksna predstavitev literature, ljudskega ustvarjanja in etnografije Slovanov. Koncept teh del je bil opredeljen s kulturno-zgodovinskim pristopom ter z interpretacijo literature kot »razumske« in družbene dejavnosti naroda. Posebnosti razvoja slovanskih literatur in njihov prispevek k svetovni kulturi sta neposredno povezala z zgodovinsko usodo slovanskih narodov. Po mnenju avtorjev »slovanske literature s stališča splošne zgodovine civilizacije nimajo tako velikega pomena, kot ga imajo glavne literature Zahodne Evrope. Še pred kratkim so bili Slovani skoraj popolnoma oddaljeni od toka splošnega razvoja človeštva, katerega ustvarjalci so bili zahodni narodi ... Slovansko pleme je kasneje od drugih stopilo na zgodovinsko prizorišče in se komaj rešilo patriarhalnosti, ko so galska in germanska plemena že bila povezana z antično civilizacijo in krščanstvom ... Potem, še preden se je slovanskim plemenom uspelo združiti v trdne države, jih je večji del prišel pod azijsko nadoblast, drugi pa so padli v boju z Germani in Madžari.« (Pipin, Spasovič 1879: 3.)

Glede na splošni koncept poglavja *Zgodovine slovanskih literatur* govorijo o narodih, ne pa o literaturah. Znotraj večjih poglavij so narodi enega »plemena« razdeljeni. Tako k »Jugoslovanam« spadajo Srbohrvati in Horutani (torej Slovenci), k »češkemu plemenu« Čehi in Slovaki, literatura »ruskega plemena« se deli na »južnorusko« (ukrajinsko in belorusko), literaturo galicijskih Rusinov itd. Ocena literarnih del je zasnovana na osnovi narodnostne specifikke in njihovega vpliva na usodo določenega naroda in vseh Slovanov. Tako ima npr. poleg ruske vodilno vlogo češka literatura, ki »nima pomena samo na slovanski ravni, ampak tudi na svetovni, zato ker je češki narod močno vplival na usodo zahodnoevropskega razsvetljenstva.« (Pipin, Spasovič 1881: 783.) Češka literatura je po mnenju avtorjev zanimiva kot odraz zgodovine plemena, ki je bilo v neposredni zvezi ter v boju zoper germanizacijo. Dela Pipina in Spasoviča, ki so bila ustvarjena v tradiciji kulturno-zgodovinske šole, so ob upoštevanju nacionalne specifikke v ruski literarni zgodovini utrdila prevladujoči pogled na zgodovino slovanskih literatur po posameznih državah.

Če pogledamo nadaljnjo usodo študija zgodovine slovanskih literatur na ruskih univerzah, lahko do začetka 20. stoletja opazujemo načine posredovanja, ki se opirajo na tradicije 19. stoletja, ko so prevladovali jezikoslovni vidiki, študij literature pa je bil fakultativen. Od leta 1921 so filologi študirali na novi fakulteti za družbene vede na zgodovinsko-etnološkem oddelku, na katerem je bila tudi katedra za slovansko filologijo, ki je ponovno zaživela po zaslugi uglednega slavista Afanasija Seliščeva (1886–1942). Ta je zasnoval in vodil poseben »ciklus o južnih in zahodnih Slovanih«, kjer so študenti pridobivali znanja iz jezikov, kulture in zgodovine drugih Slovanov izven okvira rusistike. Vendar so bila predavanja zgodovine slovanskih literatur takrat spet samo epizodična. Od konca dvajsetih let 20.

stoletja pa so slavistiko z Moskovske univerze začeli postopoma odstranjevati, tako da je do leta 1931 ni bilo več. Partijski idejno-politični kontroli dela učnih ustanov so sledila preganjanja, več moskovskih slavistov je bilo aretiranih: absurdno so jih obtožili, da simpatizirajo s fašizmom (Bernštejn 1989: 77).

Nujnost ponovne oživitve usposabljanja strokovnjakov s področja slovanskih jezikov in literatur je imela v času druge svetovne vojne mnogo vzrokov, ki so odražali »druge, v primerjavi s preteklostjo drugačne potrebe, pogojene s tedanjo realnostjo, pa tudi širše z značajem nastopajočega obdobja« (Filologičeskij fakultet 2000: 199). Interesi skupnega boja slovanskih narodov proti hitlerizmu so stimulirali potrebo po specialistih, pri katerih bi se obvladanje živih jezikov dopolnjevalo s poznavanjem literature in kulture južnih in zahodnih Slovanov. Po ponovni otvoritvi filološke fakultete na moskovski univerzi (4. decembra 1941) je bila naloga usposabljanja takih kadrov postavljena pred katedro za slovansko filologijo, ki je bila ponovno vzpostavljena leta 1943.

Postala je nadaljevalka tradicij predvojnega ciklusa o južnih in zahodnih Slovanih, ki so predvsem izhajale iz univerzitetne slavistike konca 19. začetka 20. stoletja. Prvih pet let je bil predstojnik katedre akademik Ruske akademije znanosti Nikolaj Deržavin (1877–1953). Leta 1948 je bilo osebje razdeljeno na dva dela: na katedro za slovanske jezike in katedro za slovanske literature. Slednjo sta v različnih obdobjih vodila bohemista dr. A. I. Pavlovič (1948–1950) in dr. R. R. Kuznečova (1950–1952) ter polonistka dr. E. Z. Cibenko (1952–1964). Leta 1964 so se jezikoslovci in literarni zgodovinarji ponovno združili in katedra za slovansko filologijo je ponovno postala skupna. Na katedri danes deluje sekcija za slovanske literature, ki jo vodi dr. Alla Maškova.

Sedaj študentje slavistike glede na jezikovne specializacije, ki jih ponuja katedra (poljščina, češčina, slovaščina, bolgarščina, srbohrvaščina, slovenščina, makedonščina in ukrajinščina) kot dopolnitev k osnovnemu slovanskemu jeziku pet semestrov študirajo zgodovino kulture, literature in literarne kritike države jezika, ki ga študirajo, obenem pa se seznanjajo z ustvarjanjem znanih slovanskih avtorjev, raziskujejo specifično literarnih smeri. V prvem letniku v enem semestru poslušajo zgodovino kulture države jezika, ki ga študirajo kot A-predmet. Zgodovina slovanske literature se predava od drugega letnika naprej, ko študentje najprej poslušajo zgodovino starejše književnosti, nato v tretjem letniku literaturo 19. stoletja, v četrtem letniku pa se seznanjajo z literaturo 20. in 21. stoletja. Gradivo je razvrščeno kronološko glede na faze literarnega procesa, na primer Literatura srednjega veka, Literatura humanizma in baroka, Literatura razsvetljenstva in narodnega preporoda, Literatura romantike itd. Tako se pri bodočih specialistih oblikuje celoten pregled razvoja ene od slovanskih literatur od začetka do sedanjosti. Poleg osnovnega študija zgodovine literature vsako leto potekajo posebni seminarji iz vsake slovanske literature, npr. Ustvarjalna pot Karla Čapka (dr. Elena Kovtun), Slovaško-ruske literarne vezi 19.–20. stoletja (dr. Alla Maškova), Bolgarska novela. Oblikovanje žanra (doc. Zoja Karceva), Slovenski zgodovinski roman (dr. Nadežda

Starikova) idr. Študentje lahko uporabijo svoje znanje pri znanstvenem delu – v seminarskih in diplomskih nalogah ter referatih za vsakoletne študentske konference.

Poleg zgodovine antične literature, zgodovine svetovne literature in zgodovine ruske literature v drugem in tretjem letniku vsi študentje slavistike poslušajo tudi pregled zgodovine slovanskih literatur, ki vsebuje poleg zgodovine literature južnih in zahodnih Slovanov še zgodovino beloruske in ukrajinske literature. Ta tečaj ima spoznavni značaj. Osnova predavanj so predvsem prevodi poezije, dramskih in proznih del, ki so bili izdani v Rusiji (ZSSR) in dostopni v knjižnicah in knjigarnah. Glavna vsebina predavanj so tekoči procesi v literaturi in duhovni kulturi Slovanov ter sprememba idejno-umetniških paradigem. Pri tem se podrobneje obravnavajo reprezentativna dela slovanskih avtorjev. Omenjajo se tudi besedila, ki niso vrhunska, vendar prikazujejo konkretne literarne in kulturne posebnosti. Tečaj temelji na splošno-primerjalnem načelu, ki ga je predlagal že Grigorovič. Zgodovina slovanskih literatur od 9. do 21. stoletja se predava v okviru tem in skladno s pomembnejšimi obdobji zgodovinskega razvoja slovanskih narodov. Znotraj vsakega obdobja gre za tri informacijske bloke. Najprej se posredujejo kulturno-zgodovinski podatki, ki so osnova za splošne značilnosti literarnega razvoja. Posredujejo se tudi osnovni podatki o slovanskih narodih in državah glede na regijo in kulturno dominantno: vodilni razvoj bolgarske literature 9.-12. stoletja na Balkanu; rast čeških dežel v 14. stoletju; zaokroženost poljske kulturne in literarne paradigme od 16. do 18. stoletja idr. S tem se podkrepi teza, da slovanskih literatur ni mogoče adekvatno razumeti brez zgodovinsko-kulturnega konteksta. Pri študiju je predvsem poudarjen kontekst, ki vsebuje pojave, kot so sonastanek pismenstva in usoda staroslovanske pismenosti v posameznih državah, specifična literarnega procesa na slovanskih tleh, ki so se znašla pod vplivom katoliške in pravoslavne cerkve, najpomembnejši samostani in cerkve, junaki narodnih verskih in kulturnih panteonov, srednjeveške herezije in reformatorska gibanja pri Slovanih ter kulturne posledice tujih osvajanj.

Drugi informacijski blok vsebuje splošno karakteristiko literarnega razvoja vsakega posameznega obdobja, s poudarkom na posebnostih južne in zahodne regije. Govori se o pomembnejših estetskih osnovah, njihovi specifičnosti v primerjavi s podobnimi zahodnoevropskimi in ruskimi osnovami.

Tretji blok je sestavljen iz kratkega pregleda literarnih procesov konkretnega obdobja v posameznih slovanskih državah. Glede na različna obdobja se pregled raznih literatur podaja različno podrobno. Bolj podrobno se npr. govori o starobolgarski in srbski literaturi, o pismenosti v obdobju renesanse pri Čehih, Slovakah, Slovencih in Lužiških Srbih, o poljski literaturi 19. stoletja itd. Posebna pozornost se posveča med slovanskim kulturnim stikom in literarnim povezavam, ustvarjanju pisateljev, ki imajo vseslovanski in svetovni pomen.

Poudarek celotnega študija zgodovine slovanskih literatur je poudarek na predstavitvi le-teh kot celote, ki ima prav tako kot literature drugih etničnih skupin v Evropi (romanske, germanske, ugrofinske in drugih) skupne značilnosti. Pri študiju

zgodovine svetovne literature ni mogoče dobiti takšnega pregleda, ker so slovanske literature postavljene v senco ruske in drugih evropskih literatur.

Literarni zgodovinarji slavisti, ki predavajo na katedri slovanske filologije, uspešno združujejo pedagoško prakso z raziskovanjem slovanske literarne zgodovine in komparativistike. Rezultat se kaže v zagovorih magistrskih in doktorskih nalog in v monografijah. Poleg mnogih publikacij, objavljenih v tujini, v revijah MGU-ja in Ruske akademije znanosti ima katedra svoje glasilo – almanah *Slovan-ski vestnik* (*Славянский Вестник*). Sodelavci katedre pa se udeležujejo znanstvenih konferenc v Rusiji in v tujini, med drugim tudi na mednarodnih slavističnih kongresih.

Viri in literatura

- АЛЕКСАШКИНА – АЛЕКСАШКИНА, Любовь, 1973: О. М. Бодянский – первый славист Московского университета. *Вестник Моск. ун-та*. 9/5. 38–47.
- BERNŠTEJN – БЕРНШТЕЙН, Самуил, 1989: Трагическая страница из истории славянской филологии (30-е годы XX века). *Советское славяноведение* 1. 74–84.
- BOJANSKI – БОДЯНСКИЙ, Осип, 1837: *О народной поэзии славянских племен*. Москва. Филологиčeskij fakultet – Филологический факультет Московского университета. Очерки истории, 2000. *Часть I*. Москва.
- GRIGOROVIČ – ГРИГОРОВИЧ, Виктор, 1843: Опыт изложения литературы славян в ее главнейших эпохах. *Часть I*. Казань.
- GRIGOROVIČ – ГРИГОРОВИЧ, Виктор, 1980: *Обзор славянских литератур: Лекции В. И. Григоровича, читанные им студентам IV курса Новороссийского университета в 1868–1869 академическом году*. Записаны слушателем его А. Смирновым. Воронеж.
- JAGIČ – ЯГИЧ, Иван, 1910: *История славянской филологии*. Санкт-Петербург.
- KOČUBINSKI – КОЧУБИНСКИЙ, Александр, 1887–1888: *Начальные годы русского славяноведения*. Одесса.
- PIPIN, SPASOVIČ – ПЫШИН, Александр, СПАСОВИЧ, Владимир, 1878–1881: *История славянских литератур в 2-х томах*. Санкт-Петербург.
- ŠEVIREV – ШЕВЫРЕВ, Сергей, 1998: *История Императорского Московского университета, написанная к двухсотлетию его юбилею: 1755–1855*. Москва: Изд-во МГУ.
- VENEDIKTOV – ВЕНЕДИКТОВ, Григорий, 1983: К начальной истории славистической кафедры в Московском университете. *Советское славяноведение* 1. 95–112.